

Tehtävä: 1. Opiskelijan paino on 550N, kun hissi lähtee liikkeelle, vaaka näyttää 450N

- (a) Mikä on hissien kiihtyvyys? (b) Mikä on kiihtyvyys kun lukema on 670N?
 (c) Onko huolestuttavaa jos lukema on nolla (0N)? Perustele.

Vastaus: (a) $F = ma_{tot} = m(a + g)$ Normaalitilassa $a_{tot} = g = 9.81m/s^2 \Rightarrow 550N = m * 9.81m/s^2 \Rightarrow m = 550N/9.81m/s^2 = 56.065kg \Rightarrow$

$$450N = 56.065kg * (9.81 + a)m/s^2 \Rightarrow$$

$450N/56.065kg - 9.81m/s^2 = a = -1.784m/s^2$ Koska g on alaspäin ja positiivinen, $-1.784m/s^2$ on ylöspäin. V: $1.78m/s^2$ ja suunta ylöspäin.

(b) $F = ma_{tot} = m(a + g)$ Normaalipaino $m = 56.065kg \Rightarrow 670N = 56.065kg * (9.81 + a)m/s^2 \Rightarrow 670N/56.065kg - 9.81m/s^2 = a = 2.140m/s^2$. Koska g on alaspäin ja positiivinen, $2.140m/s^2$ on myös alaspäin.

V: $2.14m/s^2$ ja suunta alaspäin.

(c) Kyllä, jos vaaka näyttää nollaa, vaa'alla seisova ihminen leijuu, eikä saa tukea vaa'asta. Näin ollen kiihtyvyys a on vähintään sama kuin g (vaaka ei näytä negatiivisia). Henkilöhisseissä tällaista kiihtyvyyttä tuskin on normaalityönnössä, eli hissi voi olla esimerkiksi vapaapudotuksessa.

Tehtävä: 2. Keinogravitaatio luodaan pyörimisliikkeellä. (a) Kuinka monta kierrosta minuutissa 800m säteisen avaruusaseman on pyörittävä, jotta ulkokehällä keinogravitaatio olisi $9.80m/s^2$? (b) Mikä on kierrosnopeus, jos keinogravitaatioksi tahdottaisiin $g = 3.70m/s^2$?

Vastaus: Ympyräradalla ja vakionopeudella normaalikiihtyvyys a_c osoittaa suoraan keskipisteeseen.

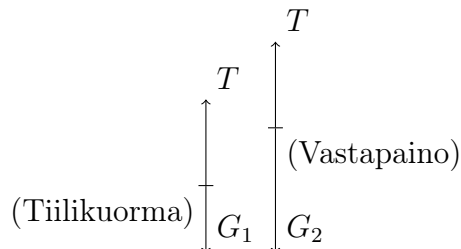
(a) $a_c = \frac{4\pi^2 R}{T^2} \Rightarrow T = \sqrt{\frac{4\pi^2 R}{a_c}}$. Tässä $R = 800m$ ja $a_c = 9.80m/s^2$. Näin ollen

$$T = \sqrt{\frac{4\pi^2 * 800m}{9.80m/s^2}} = 56.769 \frac{1}{s} \Rightarrow 56.769/60 = 0.946 \approx 0.9RPM$$

(b) Tässä $R = 800m$ ja $a_c = 3.70m/s^2$. Näin ollen $T = \sqrt{\frac{4\pi^2 * 800}{3.70m/s^2}} = 92.3898 \frac{1}{s} \Rightarrow 92.3898/60 = 1.540 \approx 1.5RPM$

Tehtävä: 3. 15.0kg :n tiilikuorma roikkuu vaijerin päässä, jonka toisessa päässä on kitkattoman rullan jännittämänä 28.0kg :n vastapaino. (a) Piirrä kappaleille VKK:t kun systeemi päästetään liikkelle levosta. (b) Millaisen kiihtyvyyden tiilikuorma saa? (c) Millainen jännitys vaijerissa on, kun kuorma on liikkeessä? Vertaa jännitystä kappaleiden painoon.

Vastaus: (a)

(b) $m_1 = 15.0\text{kg}$, $m_2 = 28.0\text{kg}$, $g = 9.8\text{m/s}^2$.

$$G_1 = 15.0\text{kg} * 9.8\text{m/s}^2 = 147\text{N}$$

$$G_2 = 28.0\text{kg} * 9.8\text{m/s}^2 = 274.4\text{N}$$

Atwoodin koneessa:

$$a = g \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2} = 9.8\text{m/s}^2 * \frac{15.0\text{kg} - 28.0\text{kg}}{15.0\text{kg} + 28.0\text{kg}} = -2.9628\text{m/s}^2 \text{ (ylöspäin)}$$

(c) $T = \frac{2g}{1/m_1 + 1/m_2} = \frac{2 * 9.8\text{m/s}^2}{1/15.0\text{kg} + 1/28.0\text{kg}} = 191.44\text{N} \approx 190\text{N}$

$2T \approx 380\text{N}$ ja $G_1 + G_2 \approx 420\text{N}$, Eli T on pienempi kuin levossa olevien massojen jännite olisi.

Tehtävä: 4. Lentokone tekee pystytasoisen silmukan 150m kaarevuussäteellä. Lentäjän pää osoittaa kokoajan kohti keskipistettä. Nopeus vaihtelee huipun hitaimman ja pohjan nopeimman välillä. (a) Huipulla lentäjä tuntee itsensä painottomaksi, mikä on hänen vauhtinsa? (b) Pohjalla nopeus on 280km/h , mikä on lentäjän näennäinen paino, kun todellinen paino on 700N ?

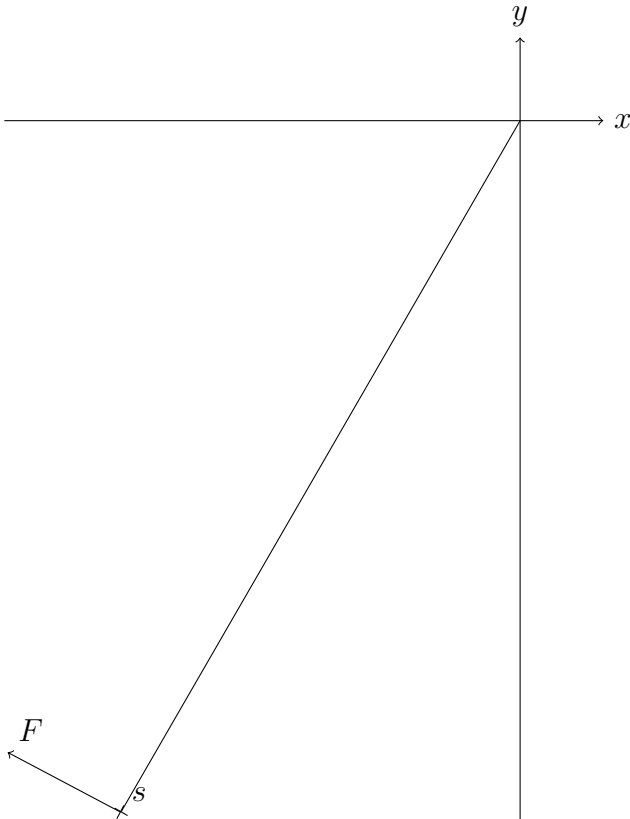
Vastaus: (a) $a_c = \frac{v^2}{r} = 9.80\text{m/s}^2 \Rightarrow v = \sqrt{9.80\text{m/s}^2 * 150\text{m}} = 38.34\text{m/s} \approx 140\text{km/h}$ (a_c kumoo g :n)

(b) $a_c = \frac{v^2}{r} = \frac{((280/3.6)\text{m/s})^2}{150\text{m}} = 40.33\text{m/s}^2$ ja $m = \frac{G}{g} = \frac{700\text{N}}{9.8\text{m/s}^2} = 71.43\text{kg}$

$$F = m(a + g) = 71.43\text{kg} * (40.33\text{m/s}^2 + 9.8\text{m/s}^2) = 3580.71\text{N} \approx 3600\text{N}$$

Tehtävä: 5. Työnnät kärkyjä, $m = 380\text{kg}$, kohdistuen niihin voiman $\vec{F} = (-68.0\text{N})\vec{i} + (36.0\text{N})\vec{j}$. Kärkyt liikkuvat 48m suuntaan, joka on 240.0° vastapäivään x-akselista. Kuinka suuren työn käyttämäsi voima tekee kärkyihin?

Vastaus: $\vec{F} = (-68.0\text{N})\vec{i} + (36.0\text{N})\vec{j} \Rightarrow \vec{F}_x = -68.0\text{N} \wedge \vec{F}_y = 36.0\text{N}$
 $s = 48.0\text{m}$, $\alpha = 240^\circ - 180^\circ = 60^\circ \Rightarrow$
 $s_x = -48.0\text{m} * \cos(60^\circ) \wedge s_y = -48.0\text{m} * \sin(60^\circ)$.
 $W = \vec{F} \cdot \vec{s} = F_x s_x + F_y s_y \Rightarrow$
 $W = -68.0\text{N} * (-48.0\text{m} * \cos(60^\circ)) + 36.0\text{N} * (-48.0\text{m} * \sin(60^\circ)) \Rightarrow$
 $1632\text{Nm} + (-1496\text{Nm}) = 136\text{Nm} = 136\text{J}$

Tehtävä: 6. Auto kulkee vaakasuoralla tiellä vauhdilla v_0 . Kun jarrutetaan, auto alkaa liukua. (a) Laske (TET), miten auton lyhin pysähtymismatka riippuu v_0 :sta, g :stä ja μ :stä. (b) Auto pysähtyy etäisyydelle 91.2m , jos $v_0 = 80.0\text{km/h}$. Mikä on pysähtymismatka, jos $v_0 = 60.0\text{km/h}$? Oleta, että μ on vakio.

Vastaus: (a) $W_{tot} = \Delta E_K = E_{Kloppu} - E_{Kalku}$ (TET)
 $E_{Kloppu} = 0$, $E_{Kalku} = \frac{1}{2}mv^2$, Kaikki työ kitkan tekemää. $W_{tot} = -E_{Kalku}$
 Kitkan suunta on liikkeen suuntaa vastaan eli $W_{tot} = -f_\mu s = \mu mgs$
 $\mu mgs = \frac{1}{2}mv^2$ Massat supistuu, jaetaan $\mu g \Rightarrow s = \frac{v^2}{2\mu g}$
 (b) $80\text{km/h} = (80/3.6)\text{m/s}$ ja $60\text{km/h} = (60/3.6)\text{m/s}$.
 Siis: $s = \frac{v^2}{2\mu g} \Rightarrow \mu = \frac{v^2}{2gs} \Rightarrow$
 $\mu = \frac{(80/3.6\text{m/s})^2}{2 * 9.8\text{m/s}^2 * 91.2\text{m}} = 0.27626 \Rightarrow s = \frac{v^2}{2\mu g} \Rightarrow \frac{((60/3.6)\text{m/s})^2}{2 * 0.27626 * 9.8\text{m/s}^2} = 51.3\text{m}$